

**Slouková Zuzana, Kniha a její literární text jako (dva) estetické objekty.
(Literární dílo v klasické a elektronické podobě).**

Posudek školitele, PhDr. Helena Jarošová.

Tématem práce je otázka, zda a jak se liší četba literárního textu v knižní a elektronické podobě. Jaká je míra a povaha estetického prožitku v jednom a druhém případě. Protože podstatnou složkou recepce literárního díla je v obou případech jeho četba, zaměřila autorka bakalářské práce nejprve pozornost na proces četby a utváření finálního – literárního estetického objektu. Druhá kapitola pojednává o knize jako historickém materiálním a polysmyslovém nosiči literárního díla. Autorka konstatuje, že v historickém procesu původně užitkového svazku listů docházelo k jednotlivým i celkovým způsobům estetizace, až kniha získala pevný estetický statut a od umělecko-řemeslného předmětu povýšila na svého druhu umělecké dílo. V takovém případě se mluví o „krásné knize“ a k jejímu koncipování i existenci patří zvláštní recipient – bibliofil, jehož charakterizuje primární zaujetí knihou jako estetickým artefaktem.

Ze základní otázky vyplynul srovnávací cíl práce. Třetí kapitola se měla zaměřit právě na srovnání „hodnoty“ četby tištěného textu v knize a elektronické verzi textu, četby z tzv. e-knihy. V ní autorka především konstatuje, že v obou nosičích je předložen text „téhož“ literárního díla a jemu adekvátní způsob recepce. Účastní se „týž“ čtenář a lze očekávat i „týž“ podíl subjektu na procesu četby. Estetický postoj čtenáře knižního vydání může být ovlivněn (ve smyslu doplnění, zbarvení recepce díla) některými složkami knižní formy – kvalitou papíru, vazbou, typem písma, formátem knihy, ilustracemi i smyslovými vjemy jako jsou vůně, hmatové počítky apod. O to o vše bude čtenář textu elektronického ochuzen, může však soustředěně prohloubit proces vlastní dešifrace díla, konstituování a tím i finální kvalitu estetického objektu. Nic jej nebude rozptylovat, text, který čte je sice graficky indiferentní a postrádá estetický výraz, ale faktický přístup k dílu má čtenář vlastní čtečku v mnoha ohledech usnadněn. Lze také předpokládat, e-kniha je nový fenomén, že se samy čtečky a elektronické podoby textů budou v budoucnu měnit, doplňovat o další funkce a mohou také přijímat podněty klasické knihy. Klasická kniha – historický, autonomní produkt evropské kultury, zůstane se vši pravděpodobností souputníkem vizuálního umění a prostředkem, jímž se bude i nadále chtít vyjadřovat aktuální estetické cítění i vizuální forma určitých textů a jejich vydání.

V takto rozvržené a vedené komparaci nevznikly zásadní chyby. Nedostatků však není málo: první kapitola je moc podrobná, málo vyhraněná vzhledem k cíli, který celé téma sleduje. Tato kapitola je příliš referující a celá tematika je

do sebe uzavřená. Druhá kapitola trpí přílišnou teozovostí, postřehy i cenné jsou formulovány toporně, autority, o něž se Zuzana Slouková opírá (Jan Mukařovský, Vlastimil Zúška) zůstaly nepropojeny s východisky práce a místy text trpí nesrozumitelností, jako například ve větě o přechodu knihy z praktického pojetí k estetickému (str. 35) . Několik pasáží práce svědčí o pojmoslovné a formulační nejistotě, stylistické nešikovnosti a necitlivosti k volbě vhodných slov a gramatických tvarů . Stylistická těžkopádnost pravděpodobně způsobuje , že se tu octnou místa téměř nesrozumitelná nebo svým smyslem zavádějící (například na str. 40 „ilustrace doplňuje literární dílo, aby korespondovala s grafickou stránkou knihy, atd.), ba smysl věty vážně zkreslující. Bylo správné připomenout ontologické sepjetí textu s knihou, ne však způsobem, kterým se tak stalo, viz str. 44 a zde předposlední věta. Třetí kapitola postrádá logickou strukturu a opět se tu setkáme s citacemi a odkazy bez jejich výslovného myšlenkového ukotvení (neorganické využití Úvodu do estetiky , Vlastimila Zúšky, vše dokonce zatemňuje).

Připusťme ovšem , že se autorka pustila do nelehkého úkolu , zatížila první dvě kapitoly tématy , které jsou samy o sobě složité a velmi rozvětvené a tak ji už asi nezbyly síly a čas na důkladnější promyšlení a logičtější rozvržení závěrečného-cílového srovnání. Předloženou práci navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze dne 4. září 2013

PhDr. Helena Jarošová, v.r.